

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3421

Vragen van het lid **Gerkens** (SP) aan de staatssecretaris van Justitie over *de crisis in het notariaat*. (Ingezonden 26 juni 2009)

1

Wat is uw reactie op aanhoudende berichten over de crisis in het notariaat?¹

2

Ziet u in het toegenomen aantal notarissen, dat door het Bureau Financieel Toezicht onder verscherpt toezicht is geplaatst, een teken dat de prijzenslag in het notariaat mogelijk leidt tot een afnemende beroepsethiek? Zo nee, waarop baseert u uw mening? Zo ja, welke maatregelen gaat u nemen?

3

Deelt u de mening dat de rol van de notaris als poortwachter in het geding komt wanneer bijvoorbeeld controles in gemeentelijke administraties en het kadaster niet meer worden gedaan door (kandidaat-)notarissen, zodat mogelijke aanwijzingen van fraude of andere onrechtmatigheden niet meer worden onderkend? Zo ja, wat gaat u doen om een eind te maken aan deze praktijk? Zo nee, waarop baseert u uw mening?

4

Hoeveel kandidaat-notarissen zijn sinds 1 januari 2009 ontslagen? Wat zijn de gevolgen hiervan voor de

continuïteit van het notariaat? Wat is uw mening over deze ontwikkeling nu eerder de leeftijdsgrens voor notarissen is verhoogd naar 70 jaar om het dreigende tekort aan notarissen tegen te gaan?

5

Wat is uw reactie op de oproep van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie om de tarieven in het notariaat te verhogen?²

6

Deelt u de mening dat notariskantoren die structureel verliesgevend zijn kwetsbaar zijn voor frauduleuze praktijken? Zo ja, welke maatregelen worden genomen om frauduleuze praktijken bij speciaal deze kantoren te voorkomen? Zo nee, waarop baseert u uw mening?

7

Bent u bereid aanvullende maatregelen te nemen wanneer de, kwartaalrapportages van het Bureau Financieel Toezicht over het notariaat een verdere stijging van het aantal onder verscherpt toezicht gestelde notariskantoren laten zien? Zo ja, welke maatregelen gaat u nemen? Zo nee, waarom niet?

8

Wat is uw reactie op het initiatief van Friese notarissen om prijsafspraken te gaan maken over te leveren diensten?³

Antwoord

Antwoord van minister **Hirsch Ballin** (Justitie) (ontvangen 11 augustus 2009)

1, 2, 6 en 7

Het is mij bekend dat notarissen die zich vooral op de vastgoedpraktijk richten de gevolgen ondervinden van een krimpend aanbod van werk. Ik vertrouw op de veerkracht en de inventiviteit van de notarissen om met deze financiële tegenvaller om te gaan en heb daarbij het beeld dat veel notarissen daarin slagen. Het Bureau Financieel Toezicht (BFT) vraagt sinds januari van dit jaar kwartaalcijfers op, hetgeen een goed zicht geeft op de ontwikkelingen op landelijk niveau. Daar waar de resultaten daartoe aanleiding geven vindt verscherpt toezicht door het BFT plaats.

Ik zal de ontwikkelingen in de komende periode nauwgezet volgen en indien nodig, in overleg met het BFT en de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB), bezien welke maatregelen passend zijn. Er is geen empirische basis om een verband te leggen tussen afnemende beroepsethiek en de inkomenspositie van de notaris. Het jaarverslag van het BFT over 2008 geeft daarvoor ook geen indicatie.

Recente gevallen van malafide praktijken in het notariaat die onlangs tuchtrechtelijk zijn behandeld

¹ NRC Handelsblad, 23 juni 2009.

² NRC Handelsblad, 23 juni 2009.

³ Het Financieele Dagblad, 25 juni 2009.

wijzen niet op een causaal verband tussen een slechte inkomenspositie en malafide praktijken.

in strijd met de wet maar ook beleidsmatig ongewenst.

3

De notaris is wettelijk verplicht onderzoek te doen naar de identiteit van zijn cliënten. Datzelfde geldt voor de zogenaamde kadastrale onderzoeken van vastgoedobjecten die bij de notaris worden aangeboden voor transport. Bij deze onderzoeken stelt de notaris vast wie de rechtmatige eigenaar is van een onroerende zaak, alsmede of op desbetreffende zaak beperkende rechten of lasten rusten. Indien een notaris verzuimt deze onderzoeken te verrichten is hij zowel tuchtrechtelijk als civielrechtelijk aansprakelijk.

4

Het aantal kandidaat-notarissen bedroeg op 1 januari 2009 in loondienst 2113 en 57 in maatschap. Op 1 juli 2009 bedroeg het aantal kandidaat-notarissen in loondienst 1989 en 45 in maatschap. Ten aanzien van de continuïteit bestaat het beeld bij de KNB dat er op korte termijn geen grote problemen te verwachten zijn. Een en ander mede door de verhoging van de wettelijke leeftijd per 1 juli jl. voor het defungeren van notarissen en het verminderde werkaanbod als gevolg van de economische crisis. Hoe de markt zich op langere termijn gaat ontwikkelen is thans niet te voorzien en is mede afhankelijk van de economische ontwikkelingen in het algemeen en op de vastgoedmarkt in het bijzonder.

5

Al naar gelang de specifieke situatie van een notariskantoor is het niet ondenkbaar dat bij gelijkblijvende kosten en een kleiner aanbod van werk de tarieven omhoog moeten om de kosten te kunnen dekken. Dit is een bedrijfseconomische afweging van iedere notaris afzonderlijk.

8

Het maken van prijsafspraken tussen verschillende notariskantoren is in strijd met zowel de Europese regelgeving inzake de mededinging met de Mededingingswet. In de Wet op het notarisambt zijn de notariële tarieven niet bepaald, met het oog op een prijsontwikkeling die wordt bepaald door vraag en aanbod. Ik acht het maken van prijsafspraken door notarissen derhalve niet alleen